

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента

Грінченко Алли Миколаївни

на кваліфікаційну наукову працю

ХЕ ЦЗІНІ

«Формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність теми дисертаційного дослідження Хе Цзінї зумовлена тенденцією до модернізації вищої освіти у міжнародному форматі, яка передбачає застосування інновацій сучасного європейського досвіду. Відповідно стратегії розвитку вищої освіти актуалізується проблема поступового запровадження проектувально-орієнтованого навчання. Освоєння такої технології надає змогу осучаснити міжпредметні зв'язки в освітньому процесі і застосувати інтегровані форми роботи. У сфері музичного мистецтва перебіг даного процесу потребує від майбутніх учителів музичного мистецтва набуття художньо-проектувального досвіду.

Актуальність дослідження Хе Цзінї також доведена наявною низкою суперечностей, а саме: між актуальністю та відповідністю проективних технологій інноваціям мистецької освіти, що активно застосовується в європейському освітньому просторі та відсутністю узагальнення результатів їх застосування в практиці фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в університетах України; між об'єктивно існуючими обставинами щодо накопичення досвіду проектувальної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва і відсутністю науково-відрефлексованого уявлення щодо сутності художньо-проектувального досвіду та критеріїв його оцінювання; між вагомим педагогічним потенціалом фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва і відсутністю методичного забезпечення процесу формування їхнього художньо-проектувального досвіду на її основі.

Тема дисертаційного дослідження Хе Цзінї входить до наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017). Її затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Протокол від 27.06.2019 р. №11.

Серед значущих положень наукового дослідження Хе Цзінї можна відзначити цілісність дослідження художньо-проектного досвіду як сформованої інтегрованої фахової якості майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки, що є процесом і результатом накопичення і запам'ятовування знань та практичних умінь втілювати художньо-образну та смислову ідею в організаційну форму, що сприймається як подія, задля якої усі учасники освітнього процесу залучаються до самостійної підготовки та виконання розподілених творчих завдань за певним

сценарієм, зорієнтованим на досягнення спільної педагогічної мети.

Привертає увагу побудова структури художньо-проектного досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва, яка відповідає системності та інтегрованості досліджуваної фахової якості і представлена як конгломерат чотирьох компонентів: методично-умотивованого, художньо-мисленнєвого, діяльнісно-комунікативного, творчо-самоорганізаційного. Дослідниця також встановлює властивості цих компонентів серед яких інноваційність, технологічність, конкурентоспроможний потенціал, інтегрований характер художньо-образного мислення, орієнтація на полімодальність, міждисциплінарність, полівекторність комунікацій, пізнавально-дослідницький характер; творча самостійність та творчий саморозвиток а також інноваційно-організаційна компетентність.

Безперечно науковою новизною відзначається інноваційна методика, створена на основі розроблених та експериментально перевірених педагогічних умов: стимулювання зацікавленого ставлення до набуття художньо-проектувального досвіду на основі осмислення його інноваційного потенціалу; розширення бази знань та образно-змістовних орієнтирів проектних текстів; створення проектно-комунікативного середовища навчання; цілеспрямоване застосування різних фахових компетентностей у віртуальних і реальних проектних заходах.

Наукова значущість також підкреслюється методами, що забезпечували результативність констатувального і формувального експериментів. На констатувальному етапі доведено ефективність поєднання традиційних діагностичних методів з модифікованими варіантами інноваційних методів, зокрема: метод статистичного аналізу методичного забезпечення виразності виконання музичних патернів (на основі методики Б.Репа (B. Repp, 1995)); регресивний аналіз проекту інтерпретаційної концепції через осягнення художнього образу (R. Chaffin, G. Imreh, A. Lemieux, & C. Chen); діагностика ефективності івент-менеджерів музичних заходів (С. Стеттлер (S. Stettler)); діагностика умінь інтеграції формальних та інформальних музично-освітніх форм у художньо-проективній діяльності (на основі дослідження Х. Шіпперса та Б. Бартліта (H. Schippers & B. Bartleet)); інтерактивні ігри; створення сценаріїв міні проектів, образно-тематичних кейсів на певну тему; а також техніка розробки матриці/партитури проекту тощо. На формувальному етапі реалізація розроблених педагогічних умов через застосування таких інноваційних методів: «інформаційний марафон-інтенсив»; «фіксації наміру»; «створення монотематичних презентацій»; «художнього парадоксу», «синектики художніх образів»; тренінги художньої комунікації та командно-рольової гри; невербального спілкування – імпровізаційно-виконавський тренінг; введено в науковий тезаурус поняття «художньо-інтегрований проектувальний текст». Значущість результатів упровадження методики формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва доведена за допомогою критерію кутового перетворення Фішера.

На підставі аналізу тексту дисертації Хе Цзіні «Формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі

фортепіанної підготовки», отриманих результатів дослідження та висновків можемо констатувати обґрунтованість наукових положень оскільки вони спираються на низку конкретно-наукових підходів: компетентнісно-інтенціональний, когнітивно-рефлексійний, комунікативно-організаційний, творчо-консолідаційний та розроблених на їх основі методичних принципів: орієнтація на компетентнісний контекст методико-технологічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; засвоєння педагогічного потенціалу виконавської (фортепіанної) підготовки як ресурсу фахової конкурентоспроможності; активізації художньо-пізнавальної сфери в парадигмі поліхудожності; поетапного накопичення досвіду рефлексії емоційного ставлення та осмислення художніх образів як змістово-проективних домінант; накопичення досвіду комунікування в різних ролях та диспозиціях; поетапного засвоєння комунікативних технологій в організації художніх проєктів; принцип поступовості у набутті творчої самостійності в організації художніх проєктів; принцип поетапності в опануванні проєктивних технологій на засадах консолідаційності власного творчого ресурсу, які відповідають поліпарадигмальній методології, мають бінарний функціонал та розроблені з урахуванням компонентної структури художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва.

Не викликає сумніву практична значущість дисертаційного дослідження Хе Цзіні, зокрема, розроблена методика діагностики сформованості художньо-проекувального досвіду, особливо добрані відповідно до критеріїв та показників оцінювання досліджуваної якості модифіковані методи, а саме: статистичного аналізу методичного забезпечення виразності виконання музичних патернів; регресивного аналізу проєкту інтерпретаційної концепції через осягнення художнього образу; діагностика ефективності івент-менеджерів музичних заходів; діагностика умінь інтеграції формальних та інформальних музично-освітніх форм у художньо-проекувальної діяльності тощо.

Практичне значення мають також розроблені педагогічні умови і методи, що можуть бути застосовані на основі різних видів виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, а також екстрапольовані на асистентську практику магістрів музичного мистецтва. Практично доцільним буде запровадження в освітній процес розроблених проєктів: «Художньо-виконавський індивідуальний проєкт», «Стильове розмаїття фортепіанної музики»; Художньо-педагогічний груповий проєкт «Вічні теми музичного мистецтва».

Оцінюючи зміст та структуру дисертації, констатуємо, що науковий апарат сформульовано кваліфіковано; поставлені завдання реалізуються поетапно і висвітлюються у змісті трьох розділів дисертації. Теоретичні основи дослідження: проєкування у світовому науково-педагогічному дискурсі, розкриття сутності та структури художньо-проекувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва на основі фортепіанної підготовки представлено у першому розділі; методологія дослідження та методика формування зазначеного феномену висвітлено у другому розділі; хід і результат поетапної перевірки експериментальної методики складає зміст третього розділу

дисертації.

Про достатню повноту викладу основних результатів дисертації Хе Цзіні свідчать висвітлені основні положення кваліфікаційної наукової праці в низці публікацій, зокрема в 8 публікаціях автора, з яких 1 – у співавторстві. Із них: 3 – у фахових виданнях України, 5 – апробаційного характеру (1 - зарубіжна). Статті написані українською, англійською та китайською мовами.

На підставі зазначеного можемо стверджувати, що дисертація повністю відповідає спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Дискусійні положення та зауваги до змісту дисертації:

1. На сторінках 42 та 191 дослідниця згадує про полікультурні властивості мистецтва та інтердисциплінарність. Разом з тим, в експериментальній частині дослідження про це не згадується. Варто уточнити стосовно полікультурного контенту художньо-проектувального досвіду.

2. По тексту дисертації дослідниця вказує на інтерпретацію музичних творів в різних аспектах. Які саме види інтерпретації застосовано, чи можна їх класифікувати

Зазначені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Висновок про відповідність кваліфікаційної наукової праці чинним вимогам.

Дисертація Хе Цзіні «Формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки» представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) є актуальним, оригінальним і завершеним дослідженням, в якому виконано поставлені наукові завдання та представлено науково обґрунтовані результати.

Хе Цзіні продемонструвала володіння методологією наукової діяльності та спроможність продукувати результати дослідження в освітній процес вищих навчальних закладів України та Китаю.

Рецензована кваліфікаційна наукова праця відповідає чинним вимогам п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка, Хе Цзіні, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

Кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музично-інструментальної підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського

Алла ГРІНЧЕНКО

